

Laboratorium życzeń	Grupa docelowa Wiek: 10+ Liczba uczestników: 15-20 osób	Czas 90 minut (2 × 45 minut)	ŻYCZENIA _____ _____ _____
	Cele Uczeń: • wymienia sytuacje, w których składa się życzenia • przywołuje przykładowe życzenia • wskazuje przykłady z literatury i filmu, w których występuje motyw życzeń • rozwija autorefleksję • wzmacnia postawę empatii	Metody • pogadanka • rozmowa • dyskusja • opowiadanie • zagadka obrazkowa • objaśnienie • instrukcja • opis • przydzielanie funkcji	Materiały papier, długopisy, pisaki, ołówki, notesy, kolorowe kartki Sprzęt dyktafon ewentualnie telefon komórkowy
		Miejsce sala lekcyjna, najbliższe otoczenie uczniów (dom, szkoła)	

Syntetyczny opis ćwiczeń	
<p>1. Ranking życzeń – ćwiczenie wprowadzające.</p> <p>Każdy uczestnik ma za zadanie w ciągu 3 minut napisać 12 sytuacji, w których ludzie składają życzenia. Ćwiczenie służy otwarciu pola do rozmowy i wyłonienia mniej oczywistych sytuacji życzących. Z propozycji zgłaszanych przez uczestników tworzony jest ranking. Sytuacje pojawiające się najczęściej prowadzący zapisuje na górze listy. Po wyczerpaniu wszystkich pomysłów następuje moderowana dyskusja wprowadzająca w kontekst życzeń. Prowadzący zadaje pytania pomocnicze:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jakie sytuacje najczęściej kojarzą się ze składaniem życzeń i dlaczego? • Po co składamy sobie życzenia? • Czy lubicie składać życzenia? Z jakimi emocjami wiąże się składanie życzeń? • Czy dorośli i dzieci składają życzenia w taki sam sposób? • Czego ludziom życzą sobie wzajemnie? <p>Na wiele z powyższych pytań trudno jest znaleźć odpowiedź. Aby ją poznać prowadzący zaprasza uczestników do przeprowadzenia badań etnograficznych. ■</p>
<p>2. Tworzenie scenariusza wywiadu etnograficznego</p> <p>Proponowany przez nas sposób pracy warsztatowej korzysta z klasycznych metod badań etnograficznych: obserwacji uczestniczącej oraz wywiadu. Ważne jest omówienie sposobu zachowania „badacza” oraz etyki pracy. Sięgając po narzędzie parateatralne można tworzyć z uczestnikami symulacje wydarzeń, które mogą napotkać w trakcie procesu badawczego. W trakcie ćwiczenia prowadzący odgrywa różne role np: osoby, która odmawia udzielenia wywiadu, rozmówcy mówiącego nie na temat, kogoś bardzo docieklivego etc. Uczestnicy mierzą się w bezpiecznej sytuacji warsztatowej z potencjalnymi problemami.</p>	<p>Następnie wspólnie ustalają pytania, które będą zadawać w trakcie wywiadów. Przykładowe pytania: kiedy ostatni raz składałeś/aś życzenia?, w jakich sytuacjach najczęściej składasz życzenia?, czy lubisz gdy ktoś składa Ci życzenia?. Uczniowie zapisują pytania w notesach badawczych. Z notesami wracają do swoich domów gdzie mają za zadanie przeprowadzić dwa wywiady wśród członków rodziny i znajomych przeprowadzić. Rozmówcy powinni różnić się od siebie wiekiem. Odpowiedz mogą zapisywać w notesach lub nagrać przy użyciu dyktafonu. Na kolejne spotkanie uczniowie proszeni są o przyniesienie spisanych wywiadów. ■</p>
<p>3. Podsumowanie etapu badań</p> <p>Uczniowie dzielą się doświadczeniami z prowadzenia wywiadów. Prowadzący zadaje pytania pomocnicze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakie emocje towarzyszyły uczestnikom w trakcie? • Jakie napotkali trudności? • Co ich zaskoczyło? • Czy rozmówcy chętnie udzielali odpowiedzi na pytania? <p>Następnie uczniowie dzieleni są na 4-osobowe zespoły. Każda grupa otrzymuje kredki, pisaki i duży arkusz papieru z zaznaczonymi trzema kategoriami:</p>	<p>młodzi, dorośli, wspólne. W oparciu o informacje zebrane podczas wywiadów i obserwacji uczniowie zapisują i rysują hasłowo najważniejsze podobieństwa i różnice pokoleniowe w praktyce składania życzeń.</p> <p>Każda grupa zaproszona jest do podzielenia się na forum obserwacjami, które zebrała. Prowadzący prosi o podzielenie się spostrzeżeniami o podobieństwach i różnicach w praktykach składania życzeń. Co zaskoczyło uczestników? Jakie nowe wątki pojawiły się po przeprowadzeniu rozmów? W jaki sposób można przestawić zebrane informacje aby były interesujące dla odbiorców? ■</p>

Uwagi
Proponowaną metodę pracy można dowolnie modyfikować pod kątem omawianego w szkole tematu. Wzmacnia ona umiejętność uważnego przyglądania się rzeczywistości, w której żyjemy. Ćwiczy również odwagę w kontakcie z drugim człowiekiem oraz pracę w zespole. W zależności od postawionych pytań badawczych przyglądanie się rzeczywistości może być bardziej lub mniej ukierunkowane. W przypadku dysponowania bardzo dużo ilością czasu etap podsumowania badań może być zakończony wspólnym robieniem np. plakatu prezentującego wynik badania, krótkiej scenki teatralnej czy filmu.

Materiały dydaktyczne opracowano na podstawie cyklu warsztatów przeprowadzonych w 2018 roku przez Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli we współpracy z grupą uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych nr 11 w Krakowie. Działanie zrealizowano w ramach projektu *Życzenia. Niematerialne dziedzictwo Małopolski zawarte w obyczajach pielęgnujących więzi międzyludzkie – badania, publikacje, edukacja.*

Zawarte w nich treści są rezultatem pracy zespołu projektu w składzie: Ewelina Krawczyk, Agnieszka Lisowska oraz Wojciech Kukuczka (animacje), Tomasz Wiech (fotografia) - Opracowanie i teksty: Olga Błaszczyńska, Joanna Zbela - Redakcja: Paulina Sobczyk - Projekt graficzny: Wojtek Kwiecień-Janikowski
→ www.etnomuzeum.eu

Projekt *Życzenia. Niematerialne dziedzictwo Małopolski zawarte w obyczajach pielęgnujących więzi międzyludzkie – badania, publikacje, edukacja*, realizowany przez Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli w Krakowie, dofinansowano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020

